

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Jild 3, Son 5/8

2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 5/8 (3)-2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Аброр – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васида Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Тахририят манзили:

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Намазова Умида Нормуродовна</i> ФРАГМЕНТЫ ИЗ ИСТОРИИ САМАРКАНДСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ, ЖИВОТНОВОДСТВА И БИОТЕХНОЛОГИЙ (1929-1945 ГОДЫ).....	10-15
<i>Эрназаров Туйгун Раджабович</i> ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТАМОЖЕННОЙ СЛУЖБЫ ТУРКЕСТАНСКОГО ГЕНЕРАЛ- ГУБЕРНАТОРСТВА: КЛЮЧЕВЫЕ МОМЕНТЫ И ДОСТИЖЕНИЯ	16-21
<i>Хужаниязов Уктам Ешбаевич</i> “ҚОРАҚАЛПОҚФИЛЬМ” СТУДИЯСИ ХУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАРИДА ТАРИХИЙ МАВЗУЛАР ТАЛҚИНИ	22-27
<i>Шаимкулов Азамат Холмуратович</i> ҚАЙТА ҚУРИШ ДАВРИ МАТБУОТИДА ИҚТИСОДИЙ МАСАЛАЛАР ТАЛҚИНИ	28-38
<i>Муродов Ҳалим Салимович</i> ТУРИЗМ РИВОЖИ ТАРИХИГА БИР НАЗАР	39-46
<i>Юлдашев Саиданварбек Бахромжон ўғли</i> ФАРҒОНА ВОДИЙСИНИНГ– ҚОРАХОНИЙЛАР ТОМОНИДАН ЗАБТ ЭТИЛИШИ ТАРИХИДАН	47-51
<i>Shonazarova Nargiza</i> TOSHKENT SHAHRIDA “OBOD MAHALLA” DASTURI VA UNING IJROSI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	52-57
<i>Axmadova Nafisa Axmad qizi</i> O‘ZBEKISTON VA FRANSIYA MADANIY ALOQALARINING RIVOJLANISHI	58-64
<i>Qodirova Ra’no Mamirjonovna</i> O‘ZBEKISTON SSR MAKTABLARIDA 1930-YILLARNING IKKINCHI YARIMIDA TARIX FANINING O‘QITILISHI	65-70
<i>Yunusxo‘jayev Habibulla Zafar g‘o‘li</i> SHARQDA KUCHLI IJTIMOIIY NIHOYA TIZIMI TARIXI	71-75
<i>Нарбеков Абдикамил</i> НАЦИОНАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА СОВЕТСКОГО ГОСУДАРСТВА В ТУРКЕСТАНЕ И ЕГО СУЩНОСТЬ	76-80
<i>Alimova G‘unchaxon Baxadirovna</i> JAMIYAT TARAQQIYOTINING TARIXIY RIVOJLANISH ASOSLARI DIN VA DAVLAT MISOLIDA	81-85
<i>Jumanazarova Fotima</i> XOTIN QIZLAR BANDLIGINI TA‘MINLASH TIZIMINING SHAKLLANISH JARAYONI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	68-93
08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ	
<i>Ziyodilloev Khushnud Rahimboevich</i> PORTFOLIO OPTIMIZATION OF COMMERCIAL BANK CREDITS: A LITERATURE REVIEW	94-100

<i>Hamrayev Amirzoda</i> ISLOMIY MOLIYA XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI TASHKIOTLAR KAPITAL STRUKTURASI SAMARADORLIGI TAHLILI.....	101-109
<i>Xaitbobaeva Nigora Bakmatatovna</i> T'UQIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASIDAN FOYDALANIISH B'YIYCHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	110-119
<i>Xalilov Qahramon Qurbonboyevich</i> MINTAQADA TURIZM HUNARMANDCHILIK KLASTERINI SHAKLLANTIRISHNING DESTINATSION MODELI.....	120-132
<i>Maxmudov TursunpuLAT Davronovich</i> INVESTICIYA MANBALARINING MINTAQAGA IKTISODIYETIGA TA'BSIRI	133-144
<i>Ishchanova Salomat</i> KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING FAOLIYATINING O'RNI.....	145-150
<i>Muydinova Zilola Voxid qizi</i> CHEGARA BOJXONA POSTLARI FAOLIYATIDA "AVTOMATLASHTIIRILGAN I'ULOVCHI XARAKATI" MOBIL ILOVASINI JORIY ETISH ORQALI IKTISODIY TAHLILNI TAKOMILLASHTIIRISH.....	151-158
<i>Samandarov O'gabek, Ismoilov Shohjahon</i> TURIZMNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	159-164
09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ	
<i>Saidova Kamola Uskanbaevna</i> ФЕНОМЕН СВОБОДЫ ДЛЯ ЧЕЛОВЕКА И ОБЩЕСТВА: КОМПАРАТИВИСТСКИЙ АНАЛИЗ	165-173
<i>Omonturdiyev Orzu G'afforovich</i> INSONNING MA'NAVIY MOHIYATINI SHAKLLANTIRISHDA QADRIYATLARNING AHAMIYATI	174-179
<i>Ochilova Guzal' Aralovna</i> YUKSAK MA'NAVIYAT-MANFAATLAR BIRLIGINI TA'MINLASHNING MU'XIM OMILI.....	180-185
<i>Nurmatova Umida Jalolidinovna</i> MUTOLAA, SAVODXONLIK VA TA'LIMNING ANTINOMIK XUSUSIYATLARI.....	186-192
<i>Vafayeva Dilafruz Artikovna</i> AHMAD YASSAVIY TASAVVUFIIY TA'LIMOTIDA MA'NAVIY BARKAMOLLIK.....	193-198
<i>Karimov Zafarbek Ataboyevich</i> IJTIMOIY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARINING SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDAGI AHAMIYATI.....	199-202
<i>Bozorova Ro'zigul Sharofovna</i> MEHRSIZLIK HODISASINI KELITIRIB CHIQUVCHI OMILLAR	203-212
<i>Xudoyberdieva Anorabonu Hayotovna</i> DINIY MANBALARDA IJTIMOIIY HAMKORLIK O'OYALARI	213-218
<i>Tursunkulova Shaxnoza Tuychiyevna</i> TASAVVUF FALSAFASIDA GO'ZALLIKNING IMMANENT JIHATLARI	219-224

<i>Dehqonov Behzod Baxtityorovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI QURISHDA YETTI PIRNING BAG'RIKENGLIK G'OYALARINI O'RNI VA AHAMIYATI	225-230
<i>Abdullayeva Firuza Sharipovna</i> NASIRIDDIN TUSIYNING IDROK NAZARIYASI VA KOMILLIK FALSAFASI	231-236
<i>Murtozayev Shahobiddin Baxriddinovich</i> SHIHOBUDDIN UMAR SUXRAVARDIYNING "AVORIF UL -MAORIF" ASARI VA UNDA ILGARI SURILGAN G'OYALAR	237-243
<i>Ибрагимов Солижон Эргашович</i> АХБОРОТ ХУРУЖИ ВА "ОММАВИЙ МАДАНИЯТ" ТАҲДИДИ.....	244-251
10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ	
<i>Qodirova Mukaddas Tog'ayena</i> BIZNES DISKURSINING MURAKKAB LINGVISTIK TABIATI.....	252-257
<i>Abdullayev Ikramjon Xashimdjanoich</i> DIFFERENT APPROACHES TO THE QUANTITATIVE-STATISTICAL CHARACTERISTICS OF PARTS OF SPEECH IN THE ENGLISH LANGUAGE	258-265
<i>Hamroyeva Sharifa Shukur qizi</i> TARJIMADA MILLIY SO'ZLARNING BERILISHI (OYBEKNING "NAVOIY" ROMANI INGLIZCHA TARJIMASI MISOLIDA)	266-271
<i>Olimova Gulfiza Muradullayevna</i> BADIIY SAN'AT TURLARINING XORAZM DOSTONLARIDA QO'LLANILISHI.....	272-281
<i>Айниддинов Иқрориддин Шарифович</i> АДАБИЙ МАНБАЛАРДА АШРАФ САМАРҚАНДИЙНИНГ ТАРЖИМАИ ҲОЛИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ	282-287
<i>Turaeva Dilfuza Daminovna</i> O'ZBEK TILIDA OBRAZLI SO'ZLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	288-295
<i>Mahmudova Nilufarxon Ravshanovna</i> LISONIY GRADASIYANING MORFOLOGIK, LEKSIK-SEMANTIK SATHDA PARADIGMA SIFATIDA NAMOYON BO'LISHI	296-305
<i>Ashurova Maftuna Asqar qizi, Yuldoshev Rustam Dilshod ugli</i> LINGUOCULTURAL COMPARATIVE ANALYSIS OF IDIOMS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	306-311
<i>Isroilova Manzura Jamolovna</i> FRANSUZ PUBLITSISTIK MATNLARDA KOMPARATIV FRAZELOGIK BIRLIKLARNING KOMMUNIKATIV TA'SIRI XUSUSIDA	312-317
<i>Шамақсудова Саодат Хидоятовна</i> МАССМЕДИА АСПЕКТНИНГ МЕДИАМАТН ШАКЛИГА КЕЛИШИДАГИ ЎЗИГА ХОСЛИКЛАР.....	318-324
<i>Шатова Ирина Юрьевна</i> ОСОБЕННОСТИ УПОТРЕБЛЕНИЯ ЛЕКСИКИ ПО РОДУ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЦ В РУССКОМ И УЗБЕКСКОМ ЯЗЫКАХ	325-330
<i>Nortoyeva Nodira Muhammadaliyevna</i> FRAZELOGIK DERIVATLARNI KONTEKSTLARDA ISHLATILISHINING KOGNITIV ASOSLARI	331-335

<i>Alimjanova Shohsanam Azamat qizi</i> KO'P MA'NOLI IBORALARNING KOGNITIV XUSUSIYATLARI	336-340
<i>Турниязова Шахноза Нигматовна</i> МАТНДАГИ БОҒЛАНИШЛИЛИК ҲАҚИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР	341-347
<i>Mamarasulova Iroda Jumanovna, Xojimetov Sa'dulla Jumanazarovich</i> INGLIZ ADABIYOTI TUSHUNCHALARINING XILMA -XILLIGI	348-352
<i>Aminova Dilnoza Hikmatullayevna</i> THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE ORIGIN OF MILITARY TERMINOLOGY	353-358
12.00.00 - ЮРИДИК ФАНЛАР	
<i>Исломқулова Шоҳсанам Ваҳобжон қизи</i> ВРАЧНИНГ КАСБИЙ ЖАВОБГАРЛИГИНИ СУҒУРТА ҚИЛИШ ТУШУНЧАСИ ВА МОҲИЯТИ	359-365
<i>Mamatallyev To'liqin Xushmamat o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY TA'LIM HUQUQIY ASOSLARINING SHAKLLANISHI	366-378
13.00.00 - ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ	
<i>Saidov Jur'at Sodirovich</i> МАКТАВГАСНА ТА'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARGA TARBIYA BERISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	379-384
<i>Yusupaliyeva Shaxnoza Hakimjanovna,</i> ТЕХНИК ОЛИЙ О'QUV YURTLARIDA OO'ZAKI NUTQ KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH USUL VA METODLARI	385-390
<i>Tadjixodjaeva Эльвира Рашидовна</i> ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДОВ ИГРОПЕДАГОГИКИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ	391-396
<i>Тўрахонова Барно Турсунбой қизи</i> БЎЛАЖАК ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГЛАРНИ ТАРБИЯВИЙ ФАОЛИЯТНИ ТАШКИЛ ЭТИШГА ТАЙЁРЛАШНИНГ ДИДАКТИК ИМКОНИЯТЛАРИ	397-406
<i>Ashurova Sitora Erkinovna</i> USING DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION	407-412
<i>Каримжоновна Мунаввар Ибрагимовна</i> ХИЗМАТ ИТЛАРИНИ МАХСУС ЙЎНАЛИШГА ТАЙЁРЛАШДА УНГА ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ (Божхона қўмитасининг Миллий кинология маркази мисолида).....	413-421
<i>Xamirayev Rustam Abdirazakovich</i> VOLEYBOLCHILARDA HARAKAT SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING USLUBIY ASOSLARINI ТАКОМИЛЛАСHTIRISH	422-426
<i>Хашимова Масуда Камилжановна</i> КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПРОЦЕССУ НРАВСТВЕННОГО ВОСПИТАНИЯ НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАЦИИ НАУК	427-435
<i>Бердикулова Насиба Эркинжоновна</i> СОДЕРЖАНИЕ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ И ИНТЕГРАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В НАЧАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	436-442

Saidnazarova Gulshan Bolta qizi

AL-BUXORIYNING MA'NAVIY-AXLOQIY QARASHLARINI O'RGANISH PEDAGOGIK MUAMMO
SIFATIDA443-448

13.00.00- Педагогика фанлари

Каримжонова Мунаввар Ибрагимовна
и.ф.ф.д. (PhD), доцент. Божхона институти
доценти, божхона хизмати полковниги

**ХИЗМАТ ИТЛАРИНИ МАХСУС ЙЎНАЛИШГА ТАЙЁРЛАШДА УНГА ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ
ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ**
(Божхона қўмитасининг Миллий кинология маркази мисолида)

Аннотация. Ушбу мақолада Ўзбекистон Республикасида кинология хизматининг пайдо бўлиш тарихи, хизмат итларидан фойдаланишнинг аҳамияти ва бугунги кунда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятида хизмат итларини махсус йўналишга тайёрлаш ва улардан унумли фойдаланишда унинг фаолияти самарадорлигига таъсир қилувчи омиллар таҳлили ёритиб берилган. Шунингдек, мақолада ушбу соҳани ривожлантиришга оид илмий таклиф ва тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: ит зотлари, хизмат итлари, гиёҳванд воситалар, қурол-аслаҳа, портловчи моддалар, ўқув-ўргатув жараёнлари, кинология хизмати, умумий машқ курси, махсус машқ курслари, хизмат ити самарадорлиги.

Karimjonova Munavvar Ibragimovna,
i.f.f.d. (PhD), associate professor Associate
Professor of the Customs Institute, Colonel of the Customs Service

**ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING THE PREPARATION OF SERVICE DOGS FOR A
SPECIAL DIRECTION**
(On the example of the National Cynological Center of the Customs Committee)

Abstract. This article describes the history of the canine service in the Republic of Uzbekistan, the importance of using service dogs, and the analysis of the factors that affect the effectiveness of service dogs in the activity of law enforcement agencies today, training them in a special direction and their effective use. The article also provides scientific proposals and recommendations for the development of this field.

Key words: dog breeds, service dogs, drugs, weapons, explosives, training processes, canine service, general training course, special training courses, service dog efficiency.

Каримжонова Мунаввар Ибрагимовна,
Доцент Таможенного института,
д.ф.э.н. (PhD), полковник таможенной службы

**АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА ПОДГОТОВКУ СЛУЖЕБНЫХ СОБАК К
СПЕЦИАЛЬНОМУ НАПРАВЛЕНИЮ**
**(На примере Национального кинологического центра Таможенного
комитета)**

Аннотация. В данной статье описывается история кинологической службы в Республике Узбекистан, значение использования служебных собак, а также анализ факторов, влияющих на эффективность служебных собак в деятельности правоохранительных органов сегодня, их подготовка по

специальному направлению. и их эффективное использование. Также в статье приводятся научные предложения и рекомендации по развитию этого направления.

Ключевые слова: породы собак, служебные собаки, наркотики, оружие, взрывчатые вещества, процессы дрессировки, кинологическая служба, общий курс дрессировки, курсы специальной дрессировки, эффективность служебной собаки.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V3SI8Y2023N58>

Кириш

Бугунги кунда жаҳонда кинология хизматини ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Кўплаб тадқиқотчилар томонидан янги ит зотларини яратиш уларни стандартларини аниқлаш ҳамда уларни тайёрлашда замонавий усулларни қўллаш муҳим аҳамият касб этмоқда.

Бу борада Ўзбекистон Республикасида ҳам бир қатор ислохотлар олиб борилмоқда. Таъкидлаш жоизки, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятида хизмат итларидан фойдаланиш борасида кўплаб тадқиқотлар ва хизмат итларини тайёрлашда кинологларни компитенцияларини ривожлантириш алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бироқ мамлакатимиз халқини тинч осойишталиги ва иқтисодий хавфсизлигини таъминлашда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда хизмат итларини фаолият туридан келиб чиқиб жанговор шайлигини таъминлашда турли зотдаги хизмат итларини танлаб, иш қобилиятига қараб, самарадорлигини оширишга таъсир қилувчи омилларни пухта ўрганиш ва илмий таҳлилларни олиб боришни тақозо этмоқда.

Адабиётлар таҳлили ва методологияси

Германиялик машҳур ҳарбий ротмистер Макс Эмиль Фредерик фон Штефаниц 1899 йилда “Немис овчаркалари Жамияти”да илк бора немис овчаркаси зотини яратишида янги стандартлари қабул қилинишида ва улар зотларини такомиллаштириш борасида улкан ҳисса қўшган [6; 7-9-б].

Россиялик бир қатор олимлар В.П.Васильев, Л.В.Крушинский, И.П.Павлов, Е.Н. Мычко, Беленький В.А, Н.П. Дьяченко, И.В, Новикова, В.И.Давыденко, А.П Беднарлар томонидан итларнинг зотлари, уларнинг биологик тузилиши, асаб тизимлари ҳамда уларни тайёрлаш борасида ҳамда Т.О.Бунькова [1; 29-31-б] А.А.Вотинов, С.Л. Бобырь[2; 44-45-б], П.С. Осиповлар томонидан ҳарбий итларни тайёрлаш асослари, Л.Ю.Денисова, В.С. Дорофеев, В.А. Демьянов, Дон Сильвия-Стасиевич ва Ларри Кейлар [3; 72-73-б] томонидан эса кинологларни тайёрлашда касбий тайёргарлигини такомиллаштириш масалаларида илмий тадқиқот ишлари олиб борилган.

Шунингдек, замонавий рус олимлари Р.С. Belkin, В.Т. Bezlepkin, А.И. Vinberg, Е.В. Garitovskaya, V.N. Grigoryev, С.В. Gurdin, Yu.Т. Tree-gin, P.P. Ishchenko, V.N. Maxov, М.Р. Polyakov, М.В. Saltevskiy, V.I. Staro-voitov, Е.А. Semenov, Л.Ю. Денисовалар томонидан Россияда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларида кинологлар фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий асосларини аниқлаш ва такомиллаштириш борасида илмий тадқиқот ишлари олиб борилган.

Ўзбекистонлик олим, иқтисод фанлари доктори, профессор Р.А.Турапов [7; 129-130-б] томонидан Ўзбекистон Республикасида божхона фаолиятини самарадорлигини ошириш услубияти, ҳолати, асосий йўналишлари бўйича ўз тадқиқотларини олиб борган.

Муҳокама

Итлар одамзоднинг ўзига ўргатган биринчи ҳайвонларидан бири ҳисобланади. Итларни қўлга ва уй шароитида ўргатиш эрамыздан аввалги 2000 йиллар муқаддам амалга оширилган.

Хизмат итларини соҳа бўйича тайёрлаш XX ва XXI асрларда тез ривожлана бошлаган. Бугунги кунда хизмат итларини ёрдамида барча ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар хизмат фаолиятида кенг фойдаланиб ижобий натижаларга эришилмоқда. Бу борада хизмат ити ва кинолог фаолияти самарадорлигини алоҳида ўрганиш ҳамда хизмат ити зоти ва унинг иш қобилиятига таъсир этувчи омилларни ўрганиш мақсадга мувофиқ.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда бизнинг фикримизча хизмат итларининг махсус йўналишда хизмат вазифаларини бажаришдаги самарадорлик кўрсаткичини аниқлашимизда унга таъсир қилувчи қуйидаги омиллар ўрганилган (1-расм).

1-расм. Хизмат итини ўргатишда унинг самарадорлигига таъсир қилувчи омиллар¹

Биринчи - тоза ҳаво омили хизмат итини самарадорлигига ва ўргатишнинг осон бўлиши учун муҳим омил ҳисобланади. Бунда хизмат ити сақланадиган вальерларда тоза ҳавонинг етарли бўлиши, вальер ёки биноларда елвизакларнинг бўлмаслиги қуруқ ва совуқ ҳавонинг меъёрдаги намлик даражасини таъминлаш натижасида хизмат итида ташқи қўзғатувчи касалликларни йўқ қилиш бактерия - вирус касалликларини олдини олишга эришилади. Шунингдек, дератизация ишларини бажариш натижасида ҳар-хил кемирувчиларни йўқ қилиш имконияти таъминланган. Натижада бу хизмат итини ўргатиш жараёни самарадорлигини ортишига олиб келади.

Иккинчи - итларни тозалаш омилида унинг терисидаги чанг ва ифлосликлар ҳамда ёт нарсаларни ва жунларидаги қозғоқларни ўз вақтида тозалаш муҳим омил бўлиб, хизмат итида ташқи қўзғатувчиларга яни бирор бир тиконлар йўқлигини ҳамда, хизмат итини тозалашдан олдин ит синчиклаб кўздан кечирилди, айниқса ҳашарот, жароҳат, яра ва шикастланишлар йўқлигига ишонч ҳосил қилинган, бурни, кўзи ва

¹ Маълумотлар асосида муаллиф ишланмаси

қулоқлари алоҳида кўриқдан ўтказилади дока (тампон) ёрдамида унинг жунларини эса тозалаш жараёнида махсус анжомлар (чўтка) ёрдамида амалга оширилади. Ушбу вазифаларни ўз вақтида амалга оширилиши натижасида хизмат итида куз фаслидаги тулаш вақтида ит соғлом ҳаракатланиши таъминланади ҳамда унинг умумий ва махсус машқ курслари бўйича турли йўналишларга ўргатиш ва бошқариш самарадорлиги ортишига эришилади.

Учинчи - итларни чўмилтириш омили жуда муҳим омил ҳисобланиб унда ит ўргатувчи кинологдан бир мунча масъулият талаб этади. Хизмат итини фақат ёз ойларида чўмилтириш мақсадга мувофиқ, чўмилтириш давомийлиги 3-5 дақиқа бўлиши шартлиги, сув ҳарорати 20 даража ва ундан ортиқроқ ҳароратда бўлишини таъминлаш, иссиқ, жазирама кунлари ҳар куни кинолог томонидан хизмат итини чўмилтириш машғулотини бажаришини талаб этади шундагина кўзланган мақсадга эришиш мумкин бўлади. Натижада учинчи омилдаги талабларни тўғри ва аниқ бажарилиши асосида хизмат итини ўргатишда уларни чиниқтиришга эришилади ва унинг хизмат фаолияти самарадорлиги ортишига олиб келади.

Тўртинчи -хизмат итларини сайр қилдириш омили натижасида хизмат итини ўргатишда хизмат итини касалликларга чидамлиги ортади, модда алмашинуви яхшиланади, ички қўзғатувчилардан халос бўлади, тери касалликларини келиб чиқиши олди олинишига эришилади ва иштаҳасини яхшиланишига олиб келади. Шунингдек, хизмат итининг ишчанлиқ қобилияти кучайиб, махсус йўналиш бўйича айниқса тезкор қидирув жараёнларида иш фаолияти самарадорлиги ортишига эришилади.

Бешинчи – итларни тўғри озиқлантириш бўлиб, унда хизмат итини ўргатишда уларни тўғри озиқлантириш унинг хизмат фаолияти самарадорлигини оширишнинг муҳим омилларида бири бўлиб ҳисобланади.

Хизмат итларини умумий ва махсус йўналишларга ўргатишда уларнинг озиқлантиришни уч турга бўлиб ўрганилган (2-расм).

2-расм. Хизмат иларини озуқалар турлари¹

Хизмат итларини ўргатишда хизмат итини тўғри ва рационларга бой озиқлантириш муҳим бўлиб, уларнинг хизмат фаолияти самарадорлигига катта таъсир кўрсатади. Хизмат итларини озиқлантиришда ҳайвон ва ўсимлик маҳсулотларидан тайёрланган озуқалар уларнинг организмига кимёвий таъсири бўйича таркиби таҳлил қилиниб, энг мақбул бўлган озуқа маҳсулотлари танлаб олиш мақсадга мувофиқ [4; 49-51- б] (1-2-жадваллар).

¹ Маълумотлар асосида муаллифлар ишланмаси.

1-жадвал

Ўсимлик маҳсулотларидан тайёрланган озуқалар таҳлили¹

Маҳсулот турлари	Ижобий томонлари	Салбий томонлари
1.Нон 2.Сабзавотлар 3.Илдиз мевалар 4.Кўкатлар 5.Ёрма (кепак)лар	Углеводлар, минерал тузлар, “С” ва “В” витамиинларига бойлиги	Хизмат ити ошқозонида ҳазм бўлмаслиги (ўртача 85- 90 фоиз) ва таркибида оқсилларнинг кўп эмаслиги

2-жадвал

Ҳайвон маҳсулотларидан тайёрланган озуқалар таҳлили²

Маҳсулот турлари	Ижобий томонлари	Салбий томонлари
1.Гўшт 2.Гўшт маҳсулотлари 3.Ёғлар 4.Сут 5.Сузма 6.Тухум 7.Балиқ ёғи 8.Суяклар	Оқсилларга бойлиги, таркибида минерал, туз, сув ва витамиинлар мавжудлиги, яхши ҳазм бўлади (ўртача 90-95 фоиз)	Углеводлар кўп эмаслиги ва баъзиларининг кўп, баъзиларининг кам калориялигидир.

Асосий рационга ҳафтада 3 марта турли касалликларни олдини олиш учун саримсоқ пиёз, пиво ачитқиси, витаминлар ҳамда тухум сариғи ва минерал тузлар манбаи сифатида бўр қўшиб бериб бориш тавсия этилади.

Шунингдек, хизмат итларини махсус йўналишга тайёрлашда энг асосий уларнинг самарадорлигига таъсир қилувчи омиллардан бири бу кинологларнинг касбий компетентлигидир.

Таъкидлаш жоизки, Бутунжаҳон божхона ташкилоти билан Ўзбекистон Республикаси Божхона қўмитаси ўртасида Марказ қошида “Минтақавий кинолог мутахассисларни ўқитиш ва қайта тайёрлаш” ўқув марказини ташкил этиш бўйича меморандум имзоланган бўлиб, ҳозирги қунга қадар Миллий кинология марказида “Минтақавий кинолог мутахассисларни ўқитиш ва қайта тайёрлаш” дастури асосида кинологлар ўқитилиб келинади.

Ўқув машғулотлари хизмат итларини махсус йўналишлар бўйича тайёрлашда амалий машғулотлар климатик ва ландшафт шароитларни ўзида акс эттирган аэрокомплекс, автотранспорт, теплоход, темир йўл иммитацион масканлари ва ёпиқ машқ майдонида олиб борилади. Тезкор қидирув машғулотлари, кинолог ва хизмат ити

¹ Илмий тадқиқот натижасида муаллифлар ишланмаси.

² Илмий тадқиқот натижасида муаллифлар ишланмаси.

келажакда фаолият олиб борилиши назарда тутилган реал объектларга яқинлаштирилган шароитларда ўтказилади.

Шундай экан, Миллий кинология марказида тайёрланаётган кинологлар ўзларининг касбий маҳоратлари қандай аниқлаш ҳамда уларнинг хизмат фаолияти самарадор кўрсаткичлари қай даражада бўлиш кераклигини ўрганиш ва бу бўйича мезон кўрсаткичларини ишлаб чиқишни тақозо этади.

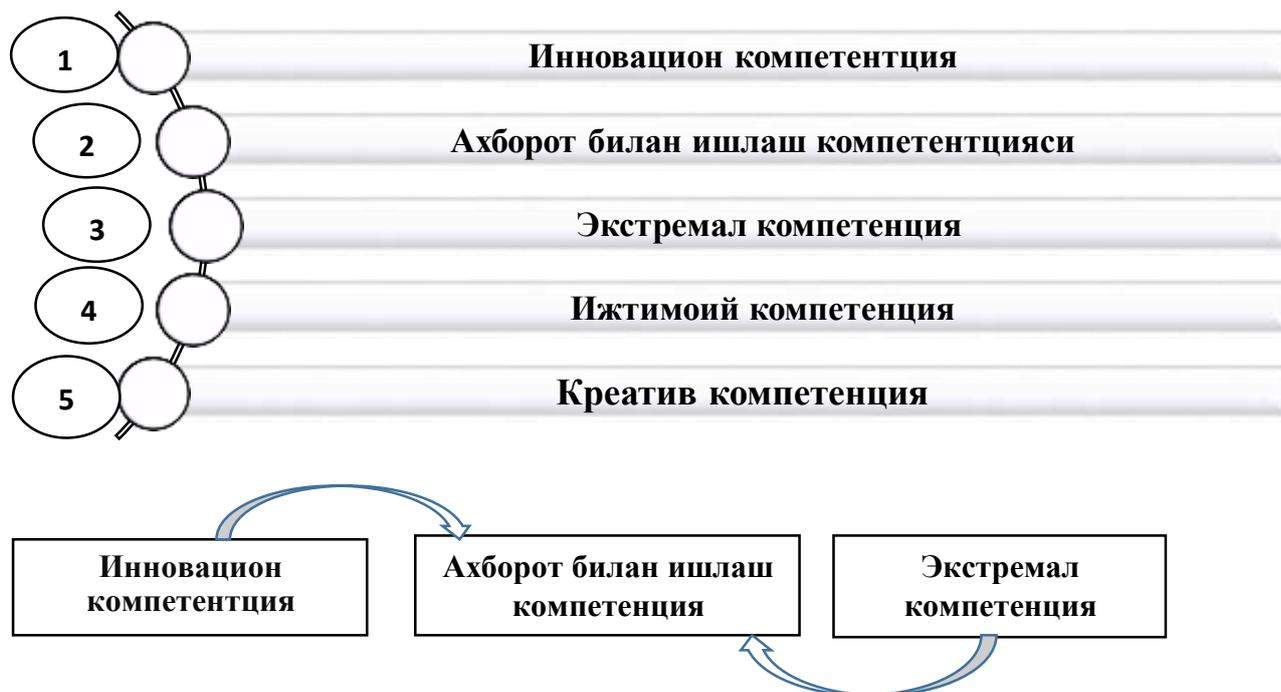
Бугунги кунда Миллий кинология марказида кинологларни учта курс бўйича ўқув-ўргатув курслари ташкил этилган бўлиб: “Бошлағич курс” машғулотлар, “Умумий машқ курси” ҳамда “Махсус машқ курс”лари ташкил этилган бўлиб 11 та йўналишда тайёрланади.

Таъкидлаш жоизки, Миллий кинология марказига Бутунжаҳон божхона ташкилотининг минтақавий кинология маркази мақоми берилган бўлиб, унда келгусида чегарадош, умуман минтақамиз мамлакатларида ҳам кинология соҳасини ривожлантирувчи ўқув-услугий таянч марказ вазифасини ўташи билан бирга, бугунги кунда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар тизимига кинологларни хизмат иларини бошқаришга ўргатиш ва тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш борасида соҳага етук кадрларни тайёрлаш катта аҳамият касб этади. Шу боис, Миллий кинология марказида етакчи хорижий таълим муассасалари билан ҳамкорликни ривожлантириш, шу жумладан, кадрлар тайёрлаш, профессор-ўқитувчиларнинг малакасини ошириш ва стажировкадан ўтказиш соҳасида тажриба алмашиш, ўқув -ўргатув базасини янги ўқув адабиётлар билан таъминлаш каби муҳим вазифалар белгиланган.

Кинология соҳасида хизмат итларини барча йўналишларга ўргатиш ва тайёрлашда бўлажак кинологларнинг компетентлик сифатлари бешта компонентдан иборат бўлиб, бизнинг фикримизча уларнинг учта компетенцияларини янада ривожлантириш мақсадга мувофиқ (5-расм).

Сурхандарё вилояти педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти ўқув-методик ишлари бўйича проректори Б.Умаровнинг “Инновацион компетентли педагогларнинг шаклланишида мустақил таълим муҳим восита сифатида” номли мақоласида компетентлик тушунчаси ва инновацион компетентлик мутахасиснинг шахсий имкониятлари йиғиндиси, унинг ўз касбий билимлари ва тажрибаларини амалий фаолиятда ижодий равишда қўллай олиш қобилияти эканлигини ёритиб берган [8; 14- 15-б].

Бизнинг фикримизча кинологларнинг компетентлигини ривожлантиришда асосий инновацион, ахборот билан ишлаш, экстремал, ижтимоий ва креатив компетенциялар билан бирга энг муҳим инновацион ва ахборот билан ишлаш ҳамда экстремал компетенцияларини ривожлантириш мақсадга мувофиқ [4; 140- 141-б].

5-расм. Бўлажак кинологнинг (инструктор) касбий-педагогик компетентлиги тузилмаси¹

Иновацион компетентцияси – кинологнинг назарий ва амалий машғулотлардаги мустақил узлуксиз равишда янгиликлар асосида ишлаши орқали янги юзага келган муаммоли вазиятларни муқобил ечимини ҳал қила олишидир.

Ахборот билан ишлаш компетентцияси – кинологларнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятидаги вазифаларни бажаришда, махсус йўналишда, тезкор қидирув фаолиятида тушуниш мураккаб бўлган жараёнларни тезкор ахборот манбаларидан (навбатчилик қисми орқали олинган маълумотларни радио, аудио-видео ёзув, телефон)дан фойдалана олишдаги медиа-компетентлигини ривожлантириш.

Экстремал компетентцияси – фавқулотда вазиятлар (қуролланган жиноятчиларни бирдан хужуми, табиий офатлар, техник воситалар ишдан чиққанда) юзага келганда оқилона қарор қабул қилиш, тўғри ҳаракатланиш ва амалий машғулотларда ортирилган кўникма ва малакаларини ҳамда тажрибаларини намоён эта олиши.

Бизнинг фикримизча юқорида келтирилган кинолог-инструкторларни хизмат фаолияти қобилияти-компетенлигини ривожлантиришда уларнинг қуйидаги фазилатларида намён бўлади: кинологнинг ижодий қизиқиши, илғорликка интилиши, амалий ютуқларга интилиши, ўз-ўзини мукамаллаштиришга интилиш, таваккалчилик, танқидий фикрлаш ва ўз ишларини таҳлил қила олиш қобилияти.

Шунингдек, кинология соҳасида кадрларни тайёрлаш тизимининг самарадорлигини оширишга йўналтирилган вазифаларини амалга ошириш борасида қуйидаги таклиф ва тавсияларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ:

- профессионал таълим муассасаларида КРІ тизимини йўлга қўйиш орқали, касбий фаолиятига баҳо беришда очиқлик ва тенглик тамойилларига асосланган танловдан фойдаланган маъқул;

¹ Илмий тадқиқотлар асосида муаллиф ишланмаси.

- ахборотлаштириш, рақамлаштириш орқали тингловчи курсантларнинг шаффоф самарали замонавий инновацион тизимни жорий этиш мақсадга мувофиқ бўлади. Натижада таълим муассасаларида тингловчи ва курсантлар фаолиятининг аниқ ва шаффоф баҳолаш тизими яратилади.

Натижалар

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хизмат итини махсус йўналишга тайёрлашда уларнинг самарадорлигига таъсир этувчи омиллар ўрганиш ва таҳлил қилиш натижасида хизмат итини жисмоний ва нерв жараёнларини ривожлантиришга, унинг ҳатти-ҳаракатларини тартибга солишга, турли кўникмаларни тез ўзлаштириш ва яхши ривожлантиришига асосий омил бўлиб хизмат қилиши аниқланган.

Хизмат итлардан уларнинг табиий таъсирларини омилларини эътиборга олган ҳолда самарали фойдаланиш учун илмий-амалий тавсиялар ишлаб чиқилган. Ушбу тавсияларга риоя этиш натижасида хизмат итини чаққон, кучли бўлишга, табиий муҳитда учрайдиган турли тўсиқларни осонлик билан енгишга белгиланган вазифаларни аниқ бажаришга ўргатилади ва мақсадга эришиш учун имкониятлар яратилади. Хизмат ити ишончини ошириш орқали юқори даражада кўзланган хизмат фаолияти самарадорлиги таъминланади.

Хулоса.

Юқоридаги маълумотлар асосида хулоса сифатида қуйидагиларни таъкидлаш жоиз:

1. Кинология ва ветеринария йўналишларида илмий-тадқиқот ишларини тизимли йўлга қўйиш, илмий даража ва илмий унвонга эга ходимлар таркибини шакллантириш ва соҳага тегишли илғор халқаро тажрибаларни таҳлил қилган ҳолада ўқув-услубий кўлланмалар, илмий ишланмалар ва мақолаларни доимий ишлаб чиқиш ҳамда амалиётга кенг тадбиқ этиш лозим.

Натижада Миллий кинология марказида илмий даража ва унвонга эга юқори малакали ходимлар таркиби шакллантирилиб, соҳани ривожлантириш ва таълим сифатини оширишга хизмат қилади.

2. Кинологларни махсус йўналишда хизмат итларини тайёрлашда “Blended learning” (аралаш таълим), яъни кинологлар томонидан ўқув-ўргатув жараёнининг тезлиги, жойи, вақти мустақил назорат қилиниши ҳамда инструктор билан бирга ўқиш тажрибаси интеграциясини фароз қилувчи ҳамда “The wheel of logical” (мантиқий фикрлар чархпалаги) каби инновацион таълим методларини ўқув-ўргатув жараёнига қўллаш қамровини кенгайтириш лозим.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Диссертация Т.О.Бункова. «Разработка средств индивидуальной защиты тренера-кинолога(фигуранта) и служебных собак».2022 г.
2. Диссертация С.Л. Бобырь. Система военного собаководства в Великой Отечественной войне 1941-1945гг.:2000 г.

3. Дон Сильвия-Стасиевич ва Ларри Кей. Дрессировка без наказания.-Москва:Экмо, 2021.-352 с.
4. М.Каримжорова. “Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда хизмат итларини махсус йўналишга тайёрлашда инновацион технологияларни қўллаш методологиясини такомиллаштириш”. Монография. 2023 й.
5. Макс Эмиль, Фредерик фон Штефаниц. “Олтин қоидалар”.
6. О.Самандаров., М.Алиев ва бошқалар. Кинология асослари. Услубий қўлланма. – Тошкент. 2021 й
7. Р.А.Турапов. Монография. Ўзбекистон Республикасида божхона фаолиятини самарадорлигини ошириш услубияти, ҳолати, асосий йўналишлари. Тошкент-«Ўзбекистон»-2006й.
8. Б.Умаров. “Инновацион компетентли педагогларнинг шаклланишида мустақил таълим муҳим восита сифатида” мақола.
<https://cyberleninka.ru/article/n/innovatsion-kompetentli-pedagoglarning-shakllanishida-musta-il-talim-mu-im-vosita-sifatida/viewer>.
9. К.Чистяков. «Воспитание и дрессировка служебной собаки». Санкт-Петербург «Северо-Запад» 2005 г.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 5/8 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).